

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Η παρούσα Έρευνα Αγοράς αφορά τον ακόλουθο κωδικό της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): HN 0201, 0202, 0203, 0204, 0206, 0207, 0208, 0210

Μαδρίτη, Σεπτέμβριος 2020

ISO 9001:2008 GEN 30 - 02

Αvda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ: +34915644592, Φαξ: +34915645932, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ	4
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά.....	4
A.2 Ιστορική Αναδρομή.....	4
A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου.....	5
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	6
B.1 Δομή Παραγωγής	6
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής	6
B.5 Τεχνολογία παραγωγής	8
B.7 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	9
Γ. ΖΗΤΗΣΗ.....	10
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς	10
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά	11
Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης.....	12
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	14
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος	14
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών	15
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια.....	17
E. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	18
E.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής.....	18
E.4 Τιμές λιανικής πώλησης.....	18
ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	20
ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	20
Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	21
Z.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.....	21
Z.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων	21

Η. ΠΗΓΕΣ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ22

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Η ισπανική κουζίνα περιλαμβάνει πληθώρα πιάτων, τα οποία έχουν ως κύριο συστατικό τους το κρέας, με αποτέλεσμα, οι Ισπανοί να καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες του εν λόγω προϊόντος. Τα δημοφιλέστερα είδη κρέατος στη χώρα είναι το κοτόπουλο, το χοιρινό και το μοσχαρίσιο. Επιπλέον, στη χώρα παράγεται και καταναλώνεται ευρέως, το ιβηρικό χοιρομέρι (jamón ibérico) το οποίο αποτελεί και προϊόν Π.Ο.Π.. Οι Η.Π.Α., στα τέλη του προηγούμενου έτους, στα πλαίσια της προστατευτικής τους εμπορικής πολιτικής έναντι της Ε.Ε., εφάρμοσαν ειδικούς δασμούς σε ορισμένα ευρωπαϊκά προϊόντα, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και το ιβηρικό χοιρομέρι, κάτι που αναμένεται να πλήξει τις εξαγωγές του συγκεκριμένου προϊόντος.

Η κρεατοβιομηχανία αποτελεί τον τέταρτο μεγαλύτερο κλάδο της ισπανικής βιομηχανίας μετά την αυτοκινητοβιομηχανία, την πετρελαιοβιομηχανία και τη βιομηχανία ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός στην Ε.Ε. από το 2016. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται περί τις 3.000 επιχειρήσεις, από τις οποίες η πλειοψηφία είναι μικρές και μεσαίες και βρίσκονται, κυρίως, στην ύπαιθρο. Παράλληλα όμως, λειτουργούν και μεγάλες εταιρίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ένταση παραγωγής και συγκεκριμένα αποτελούν από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου στην Ευρώπη. Ο κύκλος εργασιών του κλάδου ανέρχεται σε 26,2 δις ευρώ - το 22,2% του συνόλου του ισπανικού τομέα τροφίμων - και αντιπροσωπεύει το 2,2% του ισπανικού ΑΕΠ και το 4,2% όλης της βιομηχανίας της χώρας, σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Ένωσης Βιομηχανιών Κρέατος της Ισπανίας (ANICE).

Ο κλάδος απασχολεί άμεσα, περισσότερους από 96.000 εργαζομένους, το οποίο αποτελεί και το 23,9% της απασχόλησης στον διατροφικό τομέα. Ο αριθμός αυτός αυξάνεται σημαντικά εάν υπολογιστούν και οι έμμεσες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται. Η παραγωγή αυξάνεται διακαώς, δημιουργώντας νέα ιστορικά επίπεδα στο τέλος κάθε έτους. Η σπουδαιότητα του κλάδου για την εθνική οικονομία γίνεται αντιληπτή και από το γεγονός ότι οι εξαγωγές ξεπερνούν τα 2,35 εκατομμύρια τόνους ενώ το εμπορικό ισοζύγιο είναι θετικό κατά 528%.

A.2 Ιστορική Αναδρομή

Ανέκαθεν ο κλάδος θεωρούνταν σημαντικός για την εθνική οικονομία αλλά και τις διατροφικές συνήθειες των πολιτών. Όπως και σε όλους τους κλάδους, έτσι και στην κρεατοβιομηχανία, η ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. άλλαξε και εκσυγχρόνισε τον τομέα. Δεν ήταν όμως ίδια η κατάσταση έως και τη δεκαετία

του '90, οπότε η ισπανική κρεατοβιομηχανία συμμορφώθηκε με τους ενιαίους κανόνες της Ε.Ε. για τις εγκαταστάσεις και τις υγειονομικές πρακτικές, το οποίο συνέβαλλε στην ομογενοποίηση του κλάδου στο σύνολό του και την παραγωγή ποιοτικότερου κρέατος, απαλλαγμένου από ασθένειες κοκε.

Η Ισπανία εμπνεύστηκε από το γαλλικό πρότυπο για τον εκσυγχρονισμό του κλάδου και τη βελτίωσή του, ενώ αντίθετα απέφυγαν το δανέζικο και ολλανδικό μοντέλο, καθώς δεν θεώρησαν ότι συμβαδίζει με τις ανάγκες της εγχώριας παραγωγής. Η μεταβίβαση αυτή ήταν επιτυχημένη, καθώς πλέον η Ισπανία έχει ξεπεράσει, όχι μόνον τα προαναφερθέντα κράτη σε παραγωγή και εξαγωγές, αλλά και τη Γερμανία, κατέχοντας την πρώτη θέση στην Ευρώπη.

A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου

Ο κλάδος έχει εξελιχθεί ραγδαίως τα τελευταία έτη και υπολογίζεται ότι θα συνεχίσει να αναπτύσσεται και στο μέλλον. Απόδειξη της σπουδαιότητάς του αποτελεί το γεγονός ότι είναι η τέταρτη μεγαλύτερη βιομηχανία της χώρας και η πρώτη στον τομέα των τροφίμων και των ποτών.

Η παραγωγή υπερκαλύπτει τη μεγάλη εγχώρια ζήτηση και για το λόγο αυτό οι εξαγωγές του συγκεκριμένου προϊόντος συνεχίζουν να αυξάνονται, προσφέροντας στην Ισπανία ένα μεγάλο θετικό ισοζύγιο στο συγκεκριμένο προϊόν.

Επιπλέον, υπολογίζεται ότι ο κλάδος απασχολεί άμεσα 96.237 άτομα και ακόμη περισσότερα εάν υπολογιστούν οι επιπλέον έμμεσες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν εξαιτίας του κλάδου. Αξίζει να αναφερθεί ότι η δραστηριότητα των περισσότερων επιχειρήσεων πραγματοποιείται στην ύπαιθρο, επομένως η σημασία του κλάδου, πέραν της οικονομικής, είναι η ελάττωση της αστικοποίησης και η ενίσχυση των ήδη κατακερματισμένων μικρότερων πόλεων και χωριών της χώρας.

Για το λόγο αυτό, το κράτος δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα και προσπαθεί να προάγει και να προασπίζει τα ισπανικά συμφέροντα σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής

Σύμφωνα με την Εθνική Ένωση Βιομηχανιών Κρέατος της Ισπανίας (ANICE), υπολογίζεται ότι στη χώρα δραστηριοποιούνται περί τις 3.000 επιχειρήσεις, οι οποίες είναι κυρίως μικρομεσαίες και δραστηριοποιούνται στην ύπαιθρο της Ισπανίας. Οι μεγάλες επιχειρήσεις της χώρας έχουν σημαντική παρουσία τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

B.2 Εξέλιξη Παραγωγής

Η Ισπανία είναι σημαντικός παραγωγός κρέατος και, ιδίως, χοιρινού, κοτόπουλου και βοδινού, καθώς βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της Ε.Ε..

Περί το 53% της συνολικής παραγωγής κρέατος αφορά χοιρινό, ακολουθούμενο από το βοδινό με ποσοστό 19% και το κρέας πουλερικών με ποσοστό 16,5%. Τα αιγοπρόβατα αφορούν το 7,6% της παραγωγής κρέατος.

Χοιρινό

Έτος	Χιλιάδες Κεφάλια	Χιλιάδες Τόνοι
2014	43.484	3.620
2015	45.891	3.855
2016	49.084	4.181
2017	50.073	4.299
2018	52.412	4.522

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Η παραγωγή χοιρινού κρέατος αυξάνεται σημαντικά τα τελευταία έτη στη χώρα, ενώ σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, το 2018 η παραγωγή έφθασε ιστορικά υψηλά, κάνοντας την Ισπανία την τέταρτη μεγαλύτερη παραγωγό χοιρινού παγκοσμίως μετά τις Κίνα, Η.Π.Α. και Γερμανία. Μάλιστα, τη συγκεκριμένη χρονιά, η παραγωγή αυξήθηκε κατά 5%, αύξηση η οποία κάλυψε τη μικρή ανοδική πορεία των δύο τελευταίων ετών.

Στην Ε.Ε., η Ισπανία παράγει το 19% του συνόλου του χοιρινού κρέατος, ο κλάδος όμως αναπτύσσεται πολύ πιο γρήγορα από το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Συγκεκριμένα, τα πέντε τελευταία έτη, η αύξηση σε ενδοκοινοτικό επίπεδο ανήλθε στο 7,6% ενώ στην Ισπανία στο 31,45%.

Κοτόπουλο

Έτος	Χιλιάδες Κεφάλια	Τόνοι
2014	624.364	1.209.069
2015	636.312	1.203.022
2016	660.190	1.249.650
2017	656.846	1.259.942
2018	695.196	1.345.687
2019	723.379	1.426.293

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Η παραγωγή κοτόπουλου αυξάνεται κάθε χρόνο στην Ισπανία, τόσο σε αριθμό πουλερικών όσο και σε συνολικούς τόνους. Το 2019, η παραγωγή ξεπέρασε τους 1,4 εκ. τόνους, μεγάλο μερίδιο του οποίου εξήχθη σε άλλες αγορές.

Η Καταλονία είναι η Κοινότητα με την μεγαλύτερη παραγωγή κρέατος κοτόπουλου, ακολουθούμενη από την Ανδαλουσία και την Γαλικία. Μικρότερο αλλά αξιοσημείωτο μερίδιο κατέχουν η Κοινότητα της Βαλένθια και η Καστίλη και Λεόν.

Σημειώνεται ότι η Ισπανία βρίσκεται το 2019 στη δεύτερη θέση παραγωγών πουλερικών στην Ε.Ε., μετά την Πολωνία (δεν υπολογίζεται το Ην. Βασίλειο). Παλαιότερα, η χώρα βρισκόνταν στην πέμπτη θέση της Ε.Ε..

Βοδινό

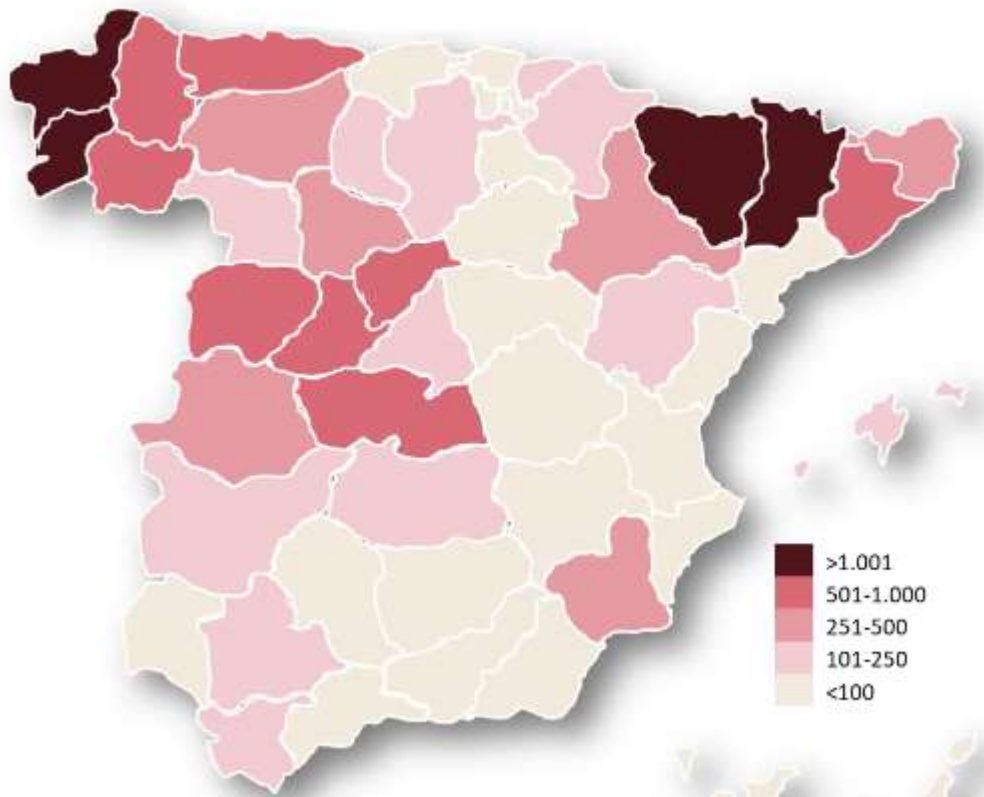
Η παραγωγή βοδινού κρέατος επίσης έχει μεγάλη οικονομική σημασία για την Ισπανία. Συγκεκριμένα, αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη παραγωγή στην Ε.Ε. μετά τη Γαλλία και τη Γερμανία. Η αξία της παραγωγής αυξάνεται συνεχώς από το 2008, οπότε σημειώθηκε μία αισθητή πτώση στο τζίρο του κλάδου. Πλέον, ο κλάδος έχει τζίρο υψηλότερου των 3,3 δις ευρώ.

Έτος	Χιλιάδες Κεφάλια	Τόνοι
2014	2.180	577.264
2015	2.333	626.104
2016	2.373	637.013
2017	2.391	643.861
2018	2.526	666.632

Η παραγωγή αυξάνεται διαρκώς, με το 2018 να ξεπερνά τους 666,5 χιλιάδες τόνους.

Γεωγραφική Κατανομή Παραγωγής Βοδινού Κρέατος

Η Καταλονία, η Καστίλη και Λεόν και η Ανδαλουσία, ευθύνονται για το 50,9% της συνολικής παραγωγής βοδινού στην Ισπανία.

B.5 Τεχνολογία παραγωγής

Λαμβάνοντας υπόψιν τη μεγάλη ανταγωνιστικότητα σε όλον τον κόσμο του συγκεκριμένου τομέα, οι ισπανικές επιχειρήσεις προσπαθούν να εφαρμόζουν και να εγκαθιστούν ανεπτυγμένη τεχνολογία σε όλη τη φάση της παραγωγής, από την παρακολούθηση των ζώων έως και τον έλεγχο της ποιότητας του κρέατος.

Πολλές οργανώσεις και ενώσεις του κλάδου στηρίζουν σε μεγάλο βαθμό την ψηφιοποίηση και την εγκατάσταση τελευταίας τεχνολογίας σε όλη την επικράτεια της Ισπανίας. Συγκεκριμένα, παράδειγμα αποτελεί η Food for Life Spain, της Εθνικής Ένωσης Βιομηχανιών Κρέατος της Ισπανίας (ANICE), η οποία έχει ως στόχο την έρευνα και ανάπτυξη για τη βελτίωση του κλάδου σε όλο το φάσμα του και κυρίως για τη βελτίωση των φαρμάκων και της υγείας των ζώων αλλά και την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων των κτηνοτρόφων.

B.7 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Η εξέλιξη της παραγωγής είναι δύσκολο να εκτιμηθεί, ειδικότερα, εξαιτίας της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης στην Ισπανία, λόγω των ισχυρών επιπτώσεων από τον κορωνοϊό Covid-19. Από τα πρώτα στοιχεία του έτους, ωστόσο, φαίνεται ότι η παραγωγή κρέατος έχει αυξηθεί σε σύγκριση με το 2019.

Μεγάλη αύξηση παρουσιάστηκε κατά τον Μάρτιο η οποία μετριάστηκε τον Απρίλιο, εκτός του βοδινού που συνέχισε να αυξάνεται με ρυθμό 5%. Σύμφωνα με τις ανωτέρω τάσεις, η παραγωγή του 2020 θα είναι αυξημένη σε όλα τα είδη κρεάτων. Σε μεγάλο όμως ποσοστό, αυτό θα καθορισθεί από την κατάσταση και τα μέτρα αποκλιμάκωσης από την κρίση στη χώρα, καθώς η συνέχεια της πανδημίας μπορεί να επηρεάσει τις επιχειρήσεις.

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Η κουζίνα της Ισπανίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κατανάλωση κρέατος, το οποίο και μαγειρεύεται με διαφορετικούς τρόπους. Ο πληθυσμός της χώρας ξεπερνά τα 47 εκατομμύρια, ενώ τη χώρα επισκέπτονται περισσότεροι από 80 εκ. τουρίστες ετησίως. Η ζήτηση για κρέας λοιπόν είναι ιδιαίτερα αυξημένη, ωστόσο από το 2012 η ζήτηση βαίνει μειούμενη.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων της Ισπανίας, το 2018 η συνολική κατανάλωση κρέατος από τα ισπανικά νοικοκυριά ανήλθε σε 2,11 εκ. τόνους, παρουσιάζοντας ετήσια μείωση της τάξης του 2,6%. Παρόλα αυτά, η συνολική δαπάνη των νοικοκυριών για την αγορά κρέατος παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη (-0,5%). Επομένως, σημαντικός παράγοντας της εν λόγω μείωσης, ήταν η αύξηση της μέσης τιμής του κρέατος κατά 2,2% φθάνοντας τα 6,69 ευρώ ανά κιλό. Η ατομική δαπάνη για το ίδιο έτος ήταν λίγο μικρότερη από 309 ευρώ, το οποίο αποτέλεσε το 20,64% των συνολικών δαπανών του νοικοκυριού για αγορά τροφίμων και ποτών.

Οικιακή Κατανάλωση Κρέατος, 2018

	ΟΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ, 2018	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ, 2018-2017
ΠΟΣΟΤΗΤΑ (Χιλ. Τόνοι)	2.114,78	-2,60%
ΑΞΙΑ (Δις Ευρώ)	14.145,12	-0,50%
ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ (κιλά)	46,19	-2,90%
ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ (ευρώ)	308,98	-1%
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (ευρώ/κιλό)	6,69	2,20%

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων
(Informe del Consumo Alimentario en España, 2018)

Η εθνική κατανάλωση μειώνεται τους θερινούς μήνες, για να συνεχίσει να αυξάνεται κατά το φθινόπωρο και το χειμώνα. Η κατανάλωση, όπως είναι φυσικό, εκτοξεύεται κατά τη περίοδο των εορτών και ιδιαίτερα με τον εορτασμό των Χριστουγέννων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων της Ισπανίας, το 72,5% της κατανάλωσης κρέατος από τα νοικοκυριά είναι φρέσκο κρέας. Το 2018 παρατηρήθηκε μείωση της προτίμησης φρέσκου κρέατος έναντι των μεταποιημένων, ήτοι κρέατα τα οποία έχουν υποστεί επεξεργασία όπως λ.χ. το jamón, τα λουκάνικα κοκ.

Φρέσκο Κρέας

Το κοτόπουλο αποτελεί το προϊόν φρέσκου κρέατος που καταναλώνεται περισσότερο από τα νοικοκυριά. Συγκεκριμένα, το 37,5% του φρέσκου κρέατος είναι κοτόπουλο ενώ τα νοικοκυριά δαπανούν το 26,7% του συνόλου της δαπάνης για αγορά φρέσκου κρέατος.

ΕΙΔΟΣ ΦΡΕΣΚΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ 2018 (κιλά)	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (Κατανάλωση)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (ευρώ/κιλό)	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (Μέση Τιμή)	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (Συνολική Δαπάνη)
ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ	12,57	-2,9%	4,31	4,8%	1,8%
ΧΟΙΡΙΝΟ	9,99	-2,0%	5,93	1,2%	-0,7%
ΜΟΣΧΑΡΙΣΙΟ	4,9	-5,2%	9,58	1,7%	-3,5%
ΑΡΝΙ/ΚΑΤΣΙΚΙ	1,36	-8,5%	10,95	0,4%	-8,1%
ΛΑΓΟΣ	0,97	-16,4%	6,11	8,0%	-9,7%
ΑΛΛΟ	3,7	-4,0%	-	-	-9,0%

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (*Informe del Consumo Alimentario en España, 2018*)

Σε όλα τα είδη φρέσκου κρέατος παρατηρείται ετήσια πτώση στην κατανάλωση, με τη μεγαλύτερη να εμφανίζεται στο κρέας λαγού. Παρόμοια είναι και η τάση στη δαπάνη των νοικοκυριών για κάθε είδος κρέατος, εκτός του κοτόπουλου, του οποίου η τιμή αυξήθηκε, με αποτέλεσμα οι Ισπανοί να αυξήσουν τη δαπάνη για την απόκτησή του, αλλά να μειώσουν την κατανάλωσή του.

Μεταποιημένο Κρέας

Η αγορά μεταποιημένου κρέατος από τα ισπανικά νοικοκυριά ακολούθησε διαφορετική πορεία για το 2018 σε σύγκριση με το φρέσκο κρέας. Συγκεκριμένα, η κατανάλωσή του αυξήθηκε κατά 1,9% ενώ η συνολική δαπάνη των νοικοκυριών για την απόκτηση των προϊόντων αυτών αυξήθηκε κατά 2,4%. Η ατομική κατανάλωση έφθασε τα 11,61 κιλά ενώ η μέση ατομική δαπάνη ξεπέρασε τα 100 ευρώ.

Η τάση ζήτησης ακολουθεί την πορεία του κρέατος, ήτοι μειώνεται την καλοκαιρινή περίοδο και αυξάνεται κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου και ιδιαίτερα το μήνα Δεκέμβριο.

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Όπως σε όλα τα τρόφιμα και ποτά, οι Ισπανοί επιλέγουν κατά προτεραιότητα τα τοπικά προϊόντα έναντι των εισαγόμενων. Σημαντικός παράγοντας βέβαια για την εν λόγω τάση παίζει και η ανταγωνιστική τιμή των εθνικών προϊόντων έναντι αυτών άλλων χωρών. Δεδομένου ότι η Ισπανία παράγει μεγάλες ποσότητες κρέατος, η τιμή του είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική.

Το κυριότερο προϊόν, το οποίο επιλέγουν συχνά οι καταναλωτές της Ισπανίας, είναι το χαρακτηρισμένο ως Π.Ο.Π. jamón, το οποίο σερβίρεται ως αλλαντικό. Για τους Ισπανούς, δεν νοείται κοινωνική εκδήλωση, χωρίς τη παρουσία του συγκεκριμένου τύπου κρέατος Πέραν αυτού, υψηλή είναι και η κατανάλωση χοιρινού κρέατος καθώς και κοτόπουλου.

Από τα συνολικά στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, φαίνεται ότι οι Ισπανοί είναι διατεθειμένοι να δαπανήσουν μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους στην αγορά κρέατος. Παρόλα αυτά, μία απότομη αύξηση της τιμής δεν θα επηρεάσει σημαντικά τη συνολική δαπάνη, καθώς τα νοικοκυριά θα διατηρήσουν τη συνολική τους δαπάνη αμετάβλητη ενώ θα περιορίσουν την κατανάλωση του κρέατος.

Η χρήση κρέατος στη μαγειρική είναι συχνή, ιδιαίτερα στα δημοφιλή tapas (ισπανικά μεζεδάκια διαφόρων τύπων), τα οποία κατά βάση περιέχουν κρέας, κυρίως στη μορφή αλλαντικών. Παρόλα αυτά, ένα ποσοστό καταναλωτών, στην πλειοψηφία του ο νεότερος πληθυσμός, έχει ελαττώσει την κατανάλωση κρέατος, τόσο για την υιοθέτηση μίας υγιέστερης διαίτας όσο και για ηθικούς λόγους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα ιδιωτικού οργανισμού, υπολογίζεται ότι το 6,3% των καταναλωτών, βασίζει τη διατροφή του στην κατανάλωση λαχανικών, φρούτων κοκ, δηλώνοντας όμως ότι καταναλώνουν κρέας ή/και ψάρι, αλλά όχι με μεγάλη συχνότητα. Αντίθετα, μόνο το 1,5% χαρακτηρίζονται ως χορτοφάγοι (vegeterian) ή αυστηροί χορτοφάγοι (vegan).

Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Εξαιτίας της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης και της καραντίνας που επιβλήθηκε στην Ισπανία, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, τους πρώτους μήνες της άνοιξης η ζήτηση για κρέας αυξήθηκε σημαντικά από τα νοικοκυριά. Ιδιαίτερη αύξηση παρουσιάστηκε στο κοτόπουλο και τα αυγά, ενώ αντίθετα η ζήτηση για αιγοπρόβατα μειώθηκε, δεδομένου ότι η κατανάλωση του προϊόντος αυτού γίνεται κυρίως σε εστιατόρια.

Έχοντας όμως υπόψιν ότι τα εστιατόρια παρέμειναν κλειστά για μεγάλο χρονικό διάστημα, η ζήτηση από αυτά ήταν σημαντικά μειωμένη, το οποίο έπληξε σε μεγάλο βαθμό την αγορά των αιγοπροβάτων, αλλά και των υπόλοιπων τύπων και κυρίως του χοιρινού.

Έχοντας υπόψιν τη μείωση της ζήτησης των τελευταίων ετών, οι προβλέψεις για το 2020 εξαρτώνται από την πορεία της πανδημίας και την κατάσταση που θα επικρατήσει στη χώρα. Στην περίπτωση που οι Ισπανοί επιστρέψουν στην κατανάλωση εκτός οικίας, θεωρείται πιθανό να μειωθεί σε μεγάλο βαθμό η

αυξημένη ζήτηση που παρουσιάστηκε τους τελευταίους μήνες από τα νοικοκυριά.

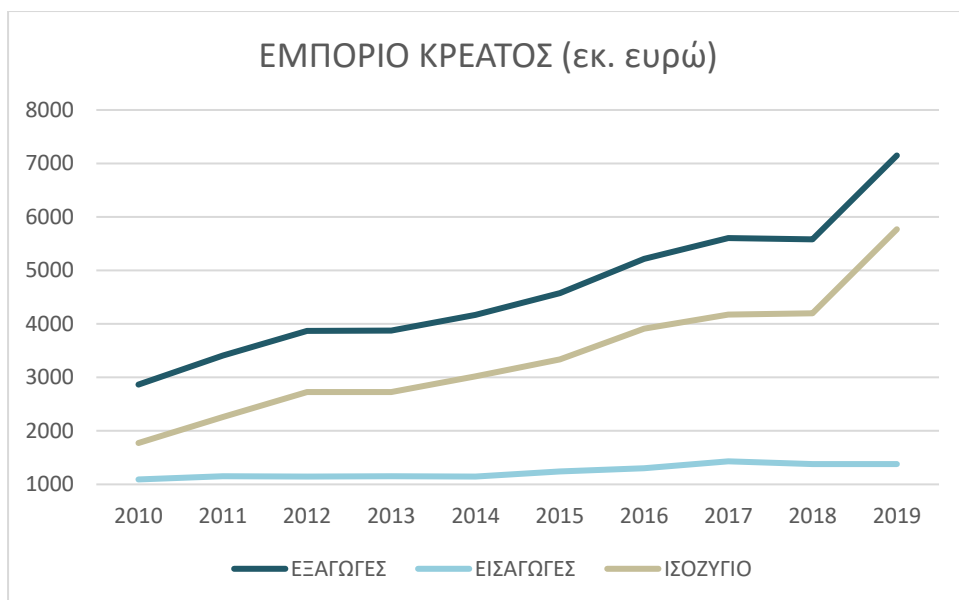
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος

Οι εξαγωγές κρέατος της χώρας έχουν εκτοξευτεί τα τελευταία έτη με το 2019 να εξάγονται συνολικά περισσότεροι από 2,79 εκ. τόνοι, συνολικής αξίας που ξεπέρασε τα 7,14 δις ευρώ. Στον συγκεκριμένο τομέα, η Ισπανία παρουσιάζει μεγάλο εμπορικό ισοζύγιο που το 2019 ξεπέρασε τα 5,5 δις ευρώ.

Ένας από τους σημαντικούς λόγους της ανωτέρω εξαγωγικής επιτυχίας της Ισπανίας είναι φυσικά οι μεγάλες παραγόμενες ποσότητες κρέατος στη χώρα. Σημαντικός όμως παράγοντας είναι και η ποιότητα του κρέατος, καθώς θεωρείται αρκετά καλή σε προσιτή τιμή. Οι κανονισμοί που θέτει η Ισπανία (και κυρίως η Ε.Ε.) για τη διασφάλιση της υγείας των ζώων ωφελεί τους Ισπανούς κτηνοτρόφους στην ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους στο εξωτερικό, ιδιαίτερα με άλλες ανταγωνιστικές χώρες, οι οποίες μπορεί να μην πληρούν τόσο αυστηρούς κανόνες.

Το προϊόν που εξάγεται περισσότερο είναι το χοιρινό κρέας, του οποίου, μεταξύ του 2014 και 2018, οι εξαγωγές έχουν αυξηθεί κατά 123%, καθιστώντας την Ισπανία τον τρίτο μεγαλύτερο προμηθευτή χοιρινού, παγκοσμίως. Υπολογίζεται ότι το 2019, το 50% του κρέατος που παράχθηκε στην Ισπανία, εξήχθη σε άλλες χώρες.

Πηγή: DataComex

Όπως φαίνεται και από το ανωτέρω διάγραμμα, οι εξαγωγές της Ισπανίας στο εξωτερικό έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό. Αντιθέτως, οι εισαγωγές δεν ακολουθούν την ίδια πορεία, καθώς κατά τη διάρκεια των χρόνων έχουν αυξηθεί ελάχιστα ενώ το 2018 και το 2019 παρουσιάστηκε μία μείωση αυτών.

Ως αποτέλεσμα, το εμπορικό ισοζύγιο για το προϊόν είναι ιδιαίτερα θετικό για την Ισπανία.

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών

- Εξωτερικό Εμπόριο της χώρας/ Γεωγραφική κατανομή

Εξαγωγές

Η Ισπανία εξάγει κατά βάση στις χώρες της Ε.Ε. και κυρίως στα γειτονικά κράτη της Γαλλίας, Πορτογαλίας αλλά και της Ιταλίας. Παρόλα αυτά, οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε τρίτες χώρες έχουν κάνει τους παραγωγούς να στρέψουν την προσοχή τους σε αυτές. Προκειμένου όμως να ανοίξουν οι εν λόγω αγορές, είναι απαραίτητο το κράτος να συνάψει και να υπογράψει τις απαραίτητες συμφωνίες με την κάθε χώρα.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων της Ισπανίας έχει επιτύχει σημαντικές συμφωνίες, ενώ συνεχίζει να εργάζεται για την υλοποίηση όλο και περισσότερων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αγορά της Κίνας, στην οποία εξήχθησαν κρέατα συνολικής αξίας που ξεπέρασαν το 1,4 δις ευρώ, πολύ υψηλότερα από τα 465 εκ. ευρώ του 2018, μετά την υπογραφή σχετικής συμφωνίας μεταξύ των δύο κρατών. Παρόλα αυτά, το άνοιγμα της αγοράς της Κίνας και η μεγάλη απορρόφηση των ισπανικών προϊόντων στην πολυπληθέστερη χώρα του κόσμου δεν οφείλεται μόνο στη συμφωνία αλλά και στην Αφρικανική πανώλη των χοίρων που έπληξε την Κίνα και τις γύρω χώρες, με αποτέλεσμα να αυξήσουν τη ζήτηση προϊόντων από την Ε.Ε.. Επίσης, σημειώνεται ότι τους πρώτους μήνες του 2020, οι εξαγωγές χοιρινού στην Κίνα συνεχίζονταν να αυξάνονται σημαντικά, εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19, η οποία τους πρώτους μήνες του έτους είχε πλήξει την Κίνα αλλά όχι την Ευρώπη.

A/A	ΧΩΡΑ	ΑΞΙΑ (χιλ. ευρώ)	% του συνόλου
1	Κίνα	1.441.132,40	20,16%
2	Γαλλία	1.049.673,87	14,68%
4	Πορτογαλία	721.784,20	10,10%
5	Ιταλία	585.167,42	8,18%
6	Ιαπωνία	510.677,95	7,14%
7	Νότιος Κορέα	255.261,11	3,57%
	Πολωνία	227.511,90	3,18%
9	Ην. Βασίλειο	217.823,72	3,05%
10	Τσεχία	178.764,46	2,50%
13	Ελλάδα	107.178,37	1,50%

Πηγή: DataComex

Εισαγωγές

Οι εισαγωγές κρέατος της Ισπανίας υπολογίζεται ότι έφθασαν τα 1,38 δις ευρώ για το 2019, παρουσιάζοντας πτώση σε σύγκριση με το 2018.

A/A	ΧΩΡΑ	ΑΞΙΑ (miles de euros)	% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Κάτω Χώρες	248.646,24	18,02%
2	Γερμανία	243.450,63	17,65%
3	Πολωνία	218.097,67	15,81%
4	Γαλλία	140.158,06	10,16%
5	Βραζιλία	80.732,16	5,85%
6	Δανία	74.181,36	5,38%
7	Ιταλία	65.668,70	4,76%
8	Πορτογαλία	62.389,39	4,52%
9	Ιρλανδία	52.635,98	3,82%
10	Ην. Βασίλειο	41.913,84	3,04%
16	Ελλάδα	7.544,87	0,55%

Πηγή: *DataComex*

Η Ισπανία εισάγει κρέας κυρίως από την Ευρώπη και συγκεκριμένα τις Κάτω Χώρες, τη Γερμανία και την Πολωνία. Τέταρτη είναι η γειτονική χώρα, Γαλλία ενώ με μεγάλη διαφορά ακολουθεί, η μοναδική χώρα εκτός Ευρώπης στην πρώτη δεκάδα, η Βραζιλία.

- Ανάλυση διμερούς εμπορίου με την Ελλάδα

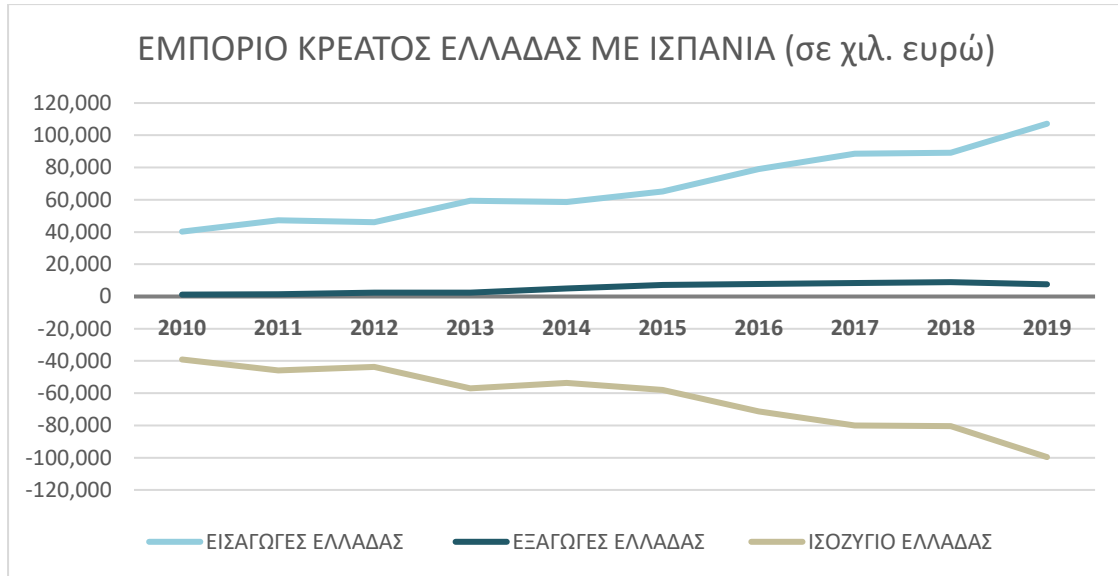
Εισαγωγές Ελλάδας από Ισπανία

Η Ελλάδα αποτελεί αποδέκτη των ισπανικών κρεάτων και μάλιστα, για τη χώρα μας, η Ισπανία αποτελεί τον τέταρτο μεγαλύτερο προμηθευτή μας στο εν λόγω προϊόν. Το 2018, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το σύνολο των εισαγωγών κρέατος από την Ισπανία ανήλθε σε 115,3 εκ. ευρώ. Για την Ισπανία, η Ελλάδα αποτελεί τον 13^ο αποδέκτη παγκοσμίως και τον δέκατο της Ευρώπης.

Εξαγωγές Ελλάδας προς Ισπανία

Παρόλο που το εμπορικό ισοζύγιο είναι ιδιαίτερα αρνητικό τα τελευταία έτη για την Ελλάδα, η Ισπανία αποτελεί τον τέταρτο μεγαλύτερο αποδέκτη στην αγορά ελληνικών κρεάτων, με οριακά χαμηλότερη συνολική αξία εξαγωγών από την Κύπρο. Το 2019 αυτές ανήλθαν σε 11,61 εκ. ευρώ σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Επομένως, η Ισπανία αποτελεί σημαντική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα κρέατος.

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι εξαγωγές της Ελλάδας στην Ισπανία έχουν σημειώσει μεγάλη άνοδο τα τελευταία έτη και ιδιαίτερα από το 2014.

Πηγή: *DataComex*

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια

Η Ισπανία, όντας μέλος της Ε.Ε., υπόκειται στο δασμολογικό καθεστώς αυτής.

Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής

Οι μεγαλύτεροι έμποροι φρέσκου κρέατος στην Ισπανία είναι τα σουπερμάρκετ καθώς καταλαμβάνουν το ήμισυ του συνόλου των πωλήσεων αυτού. Μεταξύ άλλων καναλιών διανομής είναι και τα παραδοσιακά καταστήματα-κρεοπωλεία. Τα τελευταία υφίστανται συνήθως εντός των φημισμένων κλειστών υπαίθριων αγορών της Ισπανίας (Mercados) και όχι ως αυτόνομα μαγαζιά στους δρόμους. Συγκεκριμένα, στην πρωτεύουσα, λειτουργούν περί τα 1.440 τέτοια καταστήματα με το 66% να στεγάζεται σε κάποια κλειστή υπαίθρια αγορά.

Από τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων της Ισπανίας, το 49,7% των αγορών κρέατος των ισπανικών νοικοκυριών έγινε σε κάποιο σουπερμάρκετ, ενώ σε κάποια υπεραγορά το ποσοστό αυτό έφθασε το 10,5%. Μόλις το 22,4% των συνολικών αγορών κρέατος έγινε σε κάποιο παραδοσιακό μαγαζί, οι αγορές από τα οποία μειώνονται κατά τα έτη, ενώ αντίθετα, οι αγορές από τα σουπερμάρκετ παρουσιάζουν αύξηση.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (*Informe del Consumo Alimentario en España, 2018*)

Ε.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Στα σουπερμάρκετ μπορεί ο καταναλωτής να βρει μεγάλη γκάμα προϊόντων, καθώς πωλούνται όλα τα είδη κρέατος και όλα τα μέρη αυτών. Πέραν των κρεοπωλείων εντός των καταστημάτων, υπάρχουν και τυποποιημένα προϊόντα στα ψυγεία.

Για το κοτόπουλο, η τιμή του εξαρτάται από το ποιο μέρος αγοράζει ο καταναλωτής και την ποιότητα του κρέατος. Συγκεκριμένα, οι τιμές ενός ολόκληρου κοτόπουλου κυμαίνονται μεταξύ 2,4 ευρώ/κιλό και 9 ευρώ/κιλό για τα βιολογικά προϊόντα. Η τιμή του βοδινού κυμαίνεται μεταξύ 10 ευρώ/κιλό και 18 ευρώ/κιλό ενώ το χοιρινό πωλείται σε τιμή 6 ευρώ/κιλό και 10 ευρώ/κιλό.

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Στην Ισπανία, υπάρχει ένα θεσμικό πλαίσιο που καθορίζει ως ένα βαθμό τον τομέα, ενώ ορισμένες λεπτομέρειες καθορίζονται από την κάθε αυτόνομη Κοινότητα.

Για κάθε διαφορετικό είδος κρέατος υπάρχει διαφορετικό νομικό πλαίσιο, το οποίο καθορίζει όλο το φάσμα της παραγωγής, που καθορίζει τη σωστή λειτουργία και την εξασφάλιση της υγείας των ζώων και των καταναλωτών.

Χοιρινό

Το **Βασιλικό Διάταγμα 324/2000** της 3^{ης} Μαρτίου, είναι αυτό που καθορίζει τον τομέα του χοιρινού κρέατος. Από το 2000, δεδομένων των διαφορετικών αναγκών του κλάδου, το διάταγμα έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές, με την πιο πρόσφατη να είναι το Βασιλικό Διάταγμα 306/2020 της 11^{ης} Φεβρουαρίου.

Με το **Βασιλικό Διάταγμα 4/2014** της 10^{ης} Ιανουαρίου, νομοθετούνται οι συνθήκες παραγωγής και πώλησης για το ιβηρικό χοιρομέρι.

Κοτόπουλο

Το Βασιλικό Διάταγμα 692/2010 της 20^{ης} Μαΐου, καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας των εγκαταστάσεων, τους κανόνες για την εξασφάλιση της υγείας των ορνίθων καθώς και τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται από τους εργαζόμενους.

Το αναφερθέν Βασιλικό Διάταγμα, θεσπίζει το όριο των 33 κιλών/τ.μ. το οποίο μπορεί να αυξηθεί στα 39 κιλά/τ.μ. στην περίπτωση που εφαρμόζονται ορισμένες επιπλέον προϋποθέσεις, ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις τηρούνται πρόσθετα μέτρα για την προστασία της υγείας των πουλερικών.

Βοδινό

Το σημαντικότερο θεσμικό πλαίσιο για το βοδινό κρέας είναι το **Βασιλικό Διάταγμα 225/2008** της 15^{ης} Φεβρουαρίου.

Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Z.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.

Με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει ότι η αγορά κρέατος και αλλαντικών στην Ισπανία είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και έντονα ανταγωνιστική. Η παραγωγή κρέατος αποτελεί ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία και ιδιαίτερα για τον αγροτικό τομέα, ενώ οι εξαγωγές της χώρας ξεπερνούν τα 7 δις ευρώ προσφέροντας σημαντικότατο εμπορικό ισοζύγιο.

Η κατανάλωση είναι υψηλή και είναι έκδηλη η προτίμηση του καταναλωτικού κοινού σε εγχώρια παραγόμενα προϊόντα. Πρωταγωνιστικό ρόλο έχει το χοιρινό κρέας και τα αλλαντικά, κυρίως τα Π.Ο.Π. με χαρακτηριστική προτίμηση για το ιβηρικό χοιρομέρι.

Εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού που έπληξε σημαντικά την Ισπανία, τα νοικοκυριά αύξησαν τις αγορές τους στα περιζήτητα κρέατα, όπως το κοτόπουλο, το χοιρινό και το μοσχαρίσιο κρέας, προκειμένου να έχουν προμήθειες για την περίοδο του κατ' οίκον περιορισμού. Αντίθετα, οι παραγωγοί αιγοπροβάτων ήρθαν αντιμέτωποι με μία πρωτοφανή ξαφνική κρίση, αφού το εν λόγω κρέας καταναλώνεται κυρίως στους χώρους εστίασης. Για το λόγο αυτό, το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων έκανε έκκληση στους καταναλωτές να αγοράσουν κατσικίσιο και πρόβειο κρέας για την κατανάλωσή τους στην οικία τους, ενώ παράλληλα προσέφεραν και ορισμένες οικονομικές βοήθειες στους κτηνοτρόφους.

Η αυξημένη παραγωγή που παρατηρείται τα τελευταία έτη αναμένεται να συνεχίσει, ενώ η εσωτερική ζήτηση, παρόλο που είναι μεγάλη, φαίνεται να παρουσιάζει μικρή μείωση τα τελευταία έτη.

Z.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων

Καθώς το ισπανικό καταναλωτικό κοινό είναι αρκετά απαιτητικό και ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τα προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, υπάρχουν πάντα περιθώρια για τις συστηματικές προσπάθειες ανάδειξης ανώτερης ποιότητας προϊόντων –ελληνικού- κρέατος και την είσοδο στην εδώ αγορά. Ένας συνδυασμός στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης για επαγγελματίες από τον χώρο του κρέατος και τον κλαδικό τύπο θα ήταν στη βάση μίας προσπάθειας προώθησης του ελληνικού κρέατος στην αγορά της Ισπανίας, με ταυτόχρονη εθνική συμμετοχή στη διεθνή κλαδική έκθεση που διοργανώνεται ετησίως στη Μαδρίτη MEAT ATTRACTION (η επόμενη διοργάνωση θα λάβει χώρα από 02-04.02.2021).

Η. ΠΗΓΕΣ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación): <https://www.mapa.gob.es>

Εθνική Ένωση Βιομηχανιών Κρέατος Ισπανίας (Asociación Nacional de Industrias de la Carne de España): <https://www.anice.es>

Ένωση Επιχειρήσεων Κρέατος (Asociación Empresarial Cárnica): <https://www.anafric.es>

Διεπαγγελματική Οργάνωση Μοσχαρίσιου Κρέατος (Provacuno): www.provacuno.es

Διεπαγγελματική Οργάνωση Πρόβειου και Κατσικίσιου Κρέατος (Interovic): <http://www.interovic.es>

Εθνική Ένωση Παραγωγών Χοιρινού Κρέατος (Anprogapor): <http://www.anprogapor.es>

Ένωση Εξαγωγικών Επιχειρήσεων Κρέατος (Agrupación de Empresas Cárnicas Exportadoras): <https://agemcex.org/>

Ένωση Κτηνοτρόφων Χοίρων (ANPS): <https://anps.es>

Εθνική Ένωση Εμπόρων Ζωντανών Χοίρων (ANCOPORC): <http://www.ancoporc.com>

Ισπανική Ένωση Παραγωγών Μοσχαρίσιου Κρέατος (ASOPROVAC): <https://www.asoprovac.com>

Ισπανική Ομοσπονδία Ενώσεων Ζωντανών (Feagas): <https://feagas.com>

Εθνική Ένωση Παραγωγών Ορνίθων (PROPOLLO): <https://www.propollo.es>

Διεπαγγελματική Ένωση Ιβηρικού Χοιρινού (Asici): <https://www.iberico.com/>

Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Α'
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης